

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-335/23 – 1

Predmet C-335/23

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

26. svibnja 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Landgericht Frankfurt am Main (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

23. veljače 2023.

Tužiteljica i žaliteljica:

MN

Tuženik i druga stranka u žalbenom postupku:

Qatar Airways

Landgericht Frankfurt am Main (Zemaljski sud u Frankfurtu na Majni, Njemačka) [omissis]

Rješenje

U sporu

MN, [omissis] Gehrden,

tužiteljica i žaliteljica

[omissis]

protiv

Qatar Airways (Q.C.S.C.) [omissis] Frankfurt na Majni,

tuženik i druga stranka u žalbenom postupku

[omissis]

24. građansko vijeće Landgerichta Frankfurt am Main
(Zemaljski sud u Frankfurtu na Majni) [omissis] **riješilo je:**

Postupak se prekida.

U skladu s člankom 267. UFEU-a Sudu Europske unije upućuju se sljedeća pitanja o tumačenju prava Unije:

- 1. Treba li Uredbu (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. tumačiti na način da putnik putuje besplatno u smislu članka 3. stavka 3. prve mogućnosti Uredbe kad za zrakoplovnu kartu mora platiti samo naknade i zrakoplovne pristojbe?**
- 2. U slučaju niječnog odgovora na prvo pitanje:**
treba li Uredbu (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. tumačiti na način da nije riječ o tarifi koja je (neizravno) dostupna javnosti u smislu članka 3. stavka 3. druge mogućnosti Uredbe ako je let rezerviran u okviru vremenski i količinski ograničene promocije zračnog prijevoznika koja je bila dostupna samo određenoj profesionalnoj skupini?
- 3. Ako je odgovor na drugo pitanje također niječan i ako se smatra da je moguća primjena Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004.:**
 - (a) Treba li članak 8. stavak 1. točku (c) Uredbe tumačiti na način da mora postojati vremenska povezanost između prvotno rezerviranog i otkazanog leta, s jedne strane, i željenog zamjenskog prijevoza kasnijeg dana, s druge strane?**
 - (b) Kako bi, ako je potrebno, trebalo odrediti tu vremensku povezanost?**

Obrazloženje

Tužiteljica zahtijeva zamjenski prijevoz u skladu s člankom 8. stavkom 1. točkom (c) Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. (u daljnjem tekstu: Uredba o pravima putnika u zračnom prometu).

Tužiteljica je imala plaćenu i potvrđenu rezervaciju kod tuženika kao stvarnog zračnog prijevoznika [omissis] za let na liniji od Frankfurta na Majni preko Dohi do Sydneyja, kao i za odgovarajuće povratne letove. Odlazni let za Dohu trebao je biti izveden 6. kolovoza 2021. s daljnjim letom za Sydney 7. kolovoza 2021. Povratni let iz Sydneyja za Dohu bio je zakazan za 22. kolovoza 2021., a daljnji let za Frankfurt na Majni za 23. kolovoza 2021. Tužiteljica je rezervirala zrakoplovne karte u okviru vremenski ograničene promocije tuženika pod nazivom „Teacher Promo”. Ta je promocija bila namijenjena samo određenim profesionalnim skupinama (među ostalim učiteljima i liječnicima) i ograničena na određeni broj karata (oko 20 000). U skladu s potvrdom o rezervaciji cijena zrakoplovne karte koju je tužiteljica platila iznosila je 197,40 eura. Ta se cijena sastojala od cijene zrakoplovne karte (*ticket fare*) u iznosu od 0,00 eura te pristojbe i naknade prijevoznika (*taxes and carrier imposed fees*) u iznosu od 197,40 eura. Tuženik je otkazao sporne letove zbog posljedica pandemije koronavirusa. Tužiteljica je nakon toga u prvostupanjskom postupku kao novi datum putovanja zahtijevala 24. srpnja/25. srpnja 2022. odnosno 13. kolovoza/14. kolovoza 2022. za povratne letove. Tužiteljica sada, nakon što je tužba preinačena u žalbenom postupku, zahtijeva zamjenski prijevoz za ljeto 2023. Tuženik odbija omogućiti prijevoz.

Amtsgericht Frankfurt am Main (Općinski sud u Frankfurtu na Majni, Njemačka) odbio je tužbu presudom od 18. srpnja 2022. [omissis]. [pojednosti obrazloženja Amtsgerichta Frankfurt am Main (Općinski sud u Frankfurtu na Majni) koji upućuje na niže navedenu sudsku praksu Oberlandesgerichta Köln (Visoki zemaljski sud u Kölnu, Njemačka)]

Tužiteljica [omissis] podnijela je žalbu [omissis] protiv presude općinskog suda. Smatra da se člankom 8. stavkom 1. točkom (c) Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu ne zahtijeva vremenska povezanost prvotnog putovanja i zamjenskog prijevoza. Naprotiv, o zamjenskom datumu treba odlučiti isključivo putnik. Zračni prijevoznik samo može istaknuti prigovor koji se odnosi na manjak kapaciteta.

Tuženik zahtijeva da se žalba odbije i ističe da se Uredba o pravima putnika u zračnom prometu ne primjenjuje već na temelju članka 3. stavka 3. Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu. Tužiteljica je rezervirala zrakoplovne karte u okviru tuženikove strogo vremenski ograničene promocije pod nazivom „Teacher Promo”. Morala je platiti samo naknade i zrakoplovne pristojbe te je tako besplatno dobila zrakoplovne karte.

Ishod žalbe s jedne strane ovisi o tome primjenjuje li se u ovom slučaju Uredba o pravima putnika u zračnom prometu.

Tužiteljica je kupila zrakoplovnu kartu u okviru tuženikove promocije. Tužiteljica je morala platiti samo zrakoplovne pristojbe i naknade koje su u potvrdi o rezervaciji navedene kao *taxes and carrier imposed fees*, dok je cijena zrakoplovne karte (*ticket fare*) iznosila 0,00 eura. U tom pogledu ovo vijeće

najprije pita putuje li putnik u takvom slučaju „besplatno” u smislu članka 3. stavka 3. prve mogućnosti Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu.

U slučaju niječnog odgovora na prvo pitanje, odnosno da putnik ne putuje besplatno ako mora platiti samo pristojbe i naknade, odluka o žalbi usto ovisi o tome je li u slučaju promocije „Teacher Promo” riječ o umanjenoj tarifi koja nije dostupna izravno ili neizravno javnosti.

Sporni letovi rezervirani su u okviru te vremenski i količinski ograničene tuženikove promocije koja je bila dostupna samoodređenim profesionalnim skupinama.

U presudi od 21. rujna 2021. (X ZR 79/20) Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka) odlučio je da je povoljnija tarifa koju zračni prijevoznik omogućuje za poslovna putovanja zaposlenika nekog poduzeća koje je sklopilo odgovarajući okvirni sporazum dostupna javnosti u smislu članka 3. stavka 3. prve rečenice Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu. Pritom se odluka Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud) temelji na pretpostavci da je tarifa dostupna javnosti ako je namijenjena neodređenom broju osoba koje sa zračnim prijevoznikom nisu u posebnom odnosu koji izlazi izvan okvira njegova (potencijalnog) odnosa s kupcem. Poseban odnos u tom smislu postoji samo ako pogodnost nije omogućena isključivo u svrhu povećanja prodaje, u sklopu komercijalnih programa ili programa „frequent flyer”, nego na način da se uzeo u obzir odnos suradnje ili neki drugi bliski odnos. U skladu s općim tumačenjem pojam javnosti označava neodređeni broj osoba koje nisu međusobno povezane na poseban način. Na temelju tih kriterija tarifa je dostupna javnosti, čak i ako je ne može iskoristiti svaki potencijalni kupac. Naprotiv, odlučujuće je pitanje može li se dovoljno precizno utvrditi broj odgovarajućih osoba te jesu li te osobe međusobno dovoljno povezane i mogu li se kao zatvoreni krug razgraničiti od javnosti. Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) presudio je u slučaju poslovne tarife da ne postoji dovoljno uska veza između korisnika pogodnosti ako ponude nisu dostupne svakome, nego je krugu korisnika pogodnosti zajedničko samo to da ispunjava predviđene kriterije.

Slično je i u ovom slučaju. Promocija nije bila dostupna svakoj osobi, nego samo osobama odnosno profesionalnim skupinama koje je odredio tuženik. Ovo vijeće stoga pita može li se sudska praksa Bundesgerichtshofa (Savezni vrhovni sud) primijeniti i na ovaj slučaj, tako da je riječ o tarifi dostupnoj javnosti koja omogućuje primjenu Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu.

U predmetnom slučaju ovo vijeće pretpostavlja da tuženikova promocija nije ni program „frequent flyer” ni neki drugi komercijalni program u smislu članka 3. stavka 3. druge rečenice Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu.

U slučaju niječnog odgovora na navedeno prvo i drugo pitanje, odnosno da se može primijeniti Uredba o pravima putnika u zračnom prometu, odluka o žalbi usto ovisi o tome mora li zamjenski prijevoz u skladu s člankom 8. stavkom 1.

točkom (c) Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu biti vremenski povezan s prvotno rezerviranim putovanjem.

Prema sudskoj praksi Oberlandesgerichta Köln (Visoki zemaljski sud u Kölnu) (presuda Oberlandesgerichta Köln (Visoki zemaljski sud u Kölnu) od 26. veljače 2021., 6 U 127720 i presuda Oberlandesgerichta Köln (Visoki zemaljski sud u Kölnu) od 6. svibnja 2022., 6 U 219/21), putnik može, u slučaju da stvarni zračni prijevoznik otkaže let, u skladu s člankom 5. stavkom 1. točkom (a) i člankom 8. stavkom 1. točkom (c) Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu načelno zahtijevati preusmjeravanje po sukladnim uvjetima prijevoza do konačnog odredišta kasnijeg dana (prvom mogućom prilikom; vidjeti članak 8. stavak 1. točku (b) Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu) kako je putniku prihvatljivo, ovisno o dostupnosti slobodnih mjesta. Iz tumačenja pravnog pravila proizlazi da se rezervacija mijenja besplatno, ali da ona mora biti i vremenski povezana s prvotnim putovanjem. Formulacijom u članku 8. stavku 1. točki (b) Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu „preusmjeravanje, po sukladnim uvjetima prijevoza do njihovog konačnog odredišta prvom mogućom prilikom” uspostavlja se jasna vremenska povezanost s prvotnim planom putovanja putnika. Stoga se u pogledu članka 8. stavka 1. točke (c) Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu, koji glasi „preusmjeravanje po sukladnim uvjetima prijevoza, do njihovog konačnog odredišta kasnijeg dana kako je putniku prihvatljivo, ovisno o dostupnosti slobodnih mjesta”, nameće slično tumačenje. Oberlandesgericht Köln (Visoki zemaljski sud u Kölnu) u tom se pogledu oslanja na smisao i svrhu pravnog pravila i tvrdi da je cilj regulatorne strukture Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu zaštita putnika samo tijekom određenog putovanja. Odredbama Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu putniku se ne dodjeljuje pravo na bilo kakvu besplatnu promjenu rezervacije koja ni na koji način nije povezana s planiranim putovanjem, primjerice na let odmah nakon prvotno planiranog putovanja, tijekom posebno skupog vremena putovanja. Člankom 8. stavkom 1. Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu po analogiji se na neki način jamče prava u slučaju neispunjenja ugovora. Međutim, člankom 8. stavkom 1. točkom (a) Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu naposljetku se utvrđuje pravo na raskid ugovora *ex nunc* ako on još nije ispunjen odnosno ako nije ostvarena njegova svrha. U skladu s tim, člankom 8. stavkom 1. točkama (b) i (c) Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu jamči se pravo na naknadno ispunjenje koje je po svojoj prirodi sadržajno vezano za ugovor o zračnom prijevozu. Takvo pravo u načelu je povezano s prvotno planiranim putovanjem. Postoji li u tom pogledu potrebna vremenska povezanost ovisi o okolnostima planiranog putovanja, pri čemu se pravo na prijevoz u skladu s njemačkim pravom redovito smatra fiksnim poslom s relativnim rokom ispunjenja. U slučaju nepoštovanja roka za ispunjenje obveza nije riječ o nemogućnosti, usluga zračnog prijevoza može se ispuniti naknadno, ali vjerovnik ima pravo odustati od ugovora. Međutim, poštovanje roka za ispunjenje obveza toliko je bitno da bi posao trebao u potpunosti ovisiti o pravodobnom ispunjenju obveza. Trenutak kada zakašnjelo ispunjenje obveze (dolazak) više nema smisla za putnika i ne predstavlja ispunjenje ugovora, odnosno postaje nemoguće, ovisi o prvotnom planu putovanja putnika. Ništa drugo ne proizlazi ni iz neobvezujućih

Smjernica Komisije za tumačenje Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu (SL 2016., C 214, str. 5.) i dopune tim smjernicama u kontekstu situacije s covidom-19 (SL 2020., CI 89, str. 1.). Komisija ne smatra nedvojbeno da se pravo iz članka 8. stavka 1. točke (c) Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu može isticati i nakon više godina, za sasvim drugo putovanje.

U skladu s tim u ovom slučaju nije moguć zamjenski prijevoz u skladu s člankom 8. stavkom 1. točkom (c) Uredbe o pravima putnika u zračnom prometu. Tužiteljica sada, nakon što je tužba preinačena u žalbenom postupku, zahtijeva zamjenski prijevoz za ljeto 2023. Međutim, prvotni letovi trebali su biti izvedeni u kolovozu 2021. U slučaju takvog vremenskog raspona više se ne može smatrati da postoji vremenska povezanost na temelju sudske prakse Oberlandesgerichta Köln (Visoki zemaljski sud u Kölnu). Međutim, ovo vijeće smatra spornim tumačenje teksta pravnog pravila na način da vremenska povezanost prvotnog leta i zamjenskog prijevoza mora postojati kao nepisani uvjet. To u svakom slučaju ne proizlazi iz teksta pravnog pravila, zbog čega to pitanje tumačenja sada treba uputiti Sudu.

[omissis]